

spôda nima skrbí, če je lepo oblečena in ima lepše stanovanje, kakor se nahaja med kmeti. Vsak tedaj, kdor ni še bil gospod, ne vé, koliko brig ima marsikatera gospôda, in ko bi njene skrbí in nadloge poznal, rekel bi gotovo ne samo, da ne morejo vsi biti gospôda, marveč bi vesel poskočil, rekoč: Hvala Bogu, da ne moremo vsi biti gospôda! „Pučki Prij.“

Politične stvari.

Bismark in pa veliki škof Ledohovski.

Kar v sledečih vrsticah povemo, zgodilo se je na Pruskem (Prajzovskem); vendar to, kar se ondi zdaj godí vsled tega, da po postavah od maja meseca lanskega leta država sega v zadeve katoliške cerkve, to se utegne tudi pri nas v Avstriji goditi, če verske predloge, ki jih je ministerstvo preteklega meseca predložilo državnemu zboru v obravnavo, postanejo postavne. Avstrijsko ministerstvo stopa popolnoma v stopinje Bismarkove, ali prav za prav nemški (in mladoslavenski) liberalci tiščijo ministerstvo, da mora bandero liberalizma čedalje bolj razvijati; Bismarkova predrznost sega pa že celó na Francosko, Belgijo in Laško in zapoveduje ondašnjim vladam, naj časnike in škofove, ki branijo svetinje katoliške vere, preganjajo silovito.

Poglejmo zdaj, kaj se je zgodilo 3. dne t. m. na Pruskem.

Velikega škofa grofa Ledohovskega na Poznanskem (Poljski deželi na Pruskem) je vlada Pruska ukazala v zapor peljati v Frankobrod na Odri, zato, ker se je stanovitno upiral brezverskim postavam.

Pa kaj bo zdaj?

Vladi nemški ne ostaja družega, kakor to, da v ječo vrže vse škofove, kakor je v ječo vrgla grofa Ledohovskega ali pa da prekličje cerkvi sovražne postave.

Če utegne morebiti kdo misliti, da je nemška vlada le posebno piko imela na tega škofa, zato, ker je po rodu Poljak in škof slovanske dežele, moti se. Ledohovski je bil ljubljenec Pruske vlade ves čas od leta 1866, kar je nastopil prestol Poznanske škofije. Ledohovski je bil prav „vladni škof“, kajti on se je skrbno ogibal vsacemu politično-narodnemu razporu z vlado; prepovedal je zato celó svoji duhovščini udeležstvo pri volitvah, in s tem se je hudo zameril mnogim narodnim duhovnom. Tudi sama Pruska kraljeva rodovina ga je rada imela in visoko cenila; kedar koli je prišel v Berolinu h kralju, vselej so ga z veliko častjo sprejeli. Ta prijazna zveza s kraljevo rodovino je škofu Ledohovskemu toliko poguma dala, da je januarija meseca leta 1871 šel v Versailles (Verzêlj) cesarju nemškemu potožit žalostni položaj sv. Očeta. Vse to tedaj kaže, da nič družega ni krivo, da je zgubil vso prijateljstvo Bismarkovo in vso milost cesarjevo, kakor to, da se je uprl brezverskim postavam tako, kakor se pravi katoliški škof upreti mora.

„Vaterland“ hoče vedeti, da je še pred kratkim iz zanesljivih virov iz Berolina zvedel, da nemški cesar ne bode dovolil zapora škofa Ledohovskega. Če je to res, je pač očitno znamenje neskončnega vpliva, ki ga Bismark ima do cesarja.

Kaj bode dalje? Ali morebiti Bismark misli, da škofa bode ječa preyarila? Tega se pač ne more nadjati. Če pa je Poznanskega škofa zapreti dal, mora se isto zgoditi vsem drugim škofom na Pruskem, ki so istega značaja. Po takem pa vsi katoliški škofi na Pruskem pridejo v ječo. In če namestniki pridejo na mesta zaprtih škofov, bodo ti gotovo tudi uporniki katoliški

cerkvi sovražnih postav. Sčasoma potaknejo tedaj vse v zapor. In kaj bode ljudstvo k vsemu temu reklo? Če Bismark morebiti celó namerava to, da na mesti odstavljenih škofov nastavi vladne „starokatoličanske“ škofove, ne bo jih priznavalo ljudstvo za svoje više dušne pastirje, pa tudi taciš fajmoštrov in kapelanov ne — če bi se dobili — ki bi bili odpadniki Rimske cerkve. Potem pa bi bile cerkve prazne in vrnili bi se oni žalostni starodavni časi, ko so preganjani duhovni morali po skrivnih krajih opravljati službo Božjo.

Vse to morajo nasledki biti, če ne bode Bismarkizma popred konec.

Avstrija zdaj lahko vidi, dokler ni še prepozno, kam Evropo žene mož, kateremu geslu je „kri“ in „železo“.

Zabavno berilo.

Žaba — žabica.

Kruhoslovska črtica iz današnjega časa.

Mlade žabice so kaj lične živalice. Ko se izležejo, skakljajo za starimi, da je veselje jih gledati, in posnemajo, kolikor jim mogoče, starke. Pa da častiti bralci ne bodo mislili, da jim hočem modrovati o čveteronogatih žabah, jim že v začetku naznanim, da vse, kar govorim, je o dvojenogatih, toraj krščenih žabah.

Žaba, katero imam v mislih, rodi se v domači kotli. Od konca je prav ubogljiva živalica, se dá učiti in pripravljati za svoj poklic na stroške roditeljev, ki jej hočeta nakloniti prijetno in spoštovano prihodnost. Toda kmalu dobí žabica svojo glavico in starišem nasproti jame si izbirati svoj prihodnji stan. Tako premišljuje sèm ter tjà, kaj bo, a pri tem se ne uči toliko, kolikor postopa in se klati po družbah, ki jej niso ne po starosti, ne po izobraženji pristojne. Vsled tega se jej zbudi duh napuha in napolni tiste prostore v možganih, ki so odmerjeni znanstvu in učenostim; vsled tega se jamejo delati žabici mehurji prazne domišljije in sokrovica prevzetnosti šine v njene žilice.

Zdaj pa čez noč hoče postati veljavna žaba, ki bi sedela ob bregu domače kotle na solncu in règljala drugim vernim žabam, a nihče je še ne poslušá, kajti premlada je še. Domá med znanci, ki dan za dnevom opazujejo napredovanje in rast žabice, se to ne dá tako lahko doseči, kajti žabe so tako predrzne, da hočejo videti prej dela, predno verjamejo besedi. Žabica naša toraj, končavši domače šole, potuje na ptuje, da bi se odtegnila nekoliko časa pozornim očém domačih žab; znana jej je tudi napaka prebivalcev domače kotle, kateri poslušájo rajši glas žabe, ki pride iz tujega, nego tiste, ki se ni ganila iz domače kotle. To je sicer popolnoma po pravici, ker žaba, ki je bila na tujem, se je marsikaj učila in mnogo skusila, — če se je res učila in ne — kakor domá ob bregu — lenobe pasla ali po drugih kotlah rogovilila.

Naša žabica dvojih nog gré na Dunaj, v Gradec ali v Zagreb in tam straši natakraje po gostilnicah in jim ukazuje; nekatera se tudi res kaj nauči, a z naukom vred jej gré v glavo velik meh napuha, koš prevzetnosti in besaga domišljije pa se prime njenega hrbtanca.

Žabici se pokaže komaj prva senca bradice pod nosom in že je — žaba. In kakošna žaba! Komaj se prikaže zopet v domači kotli, že jej ni nobena reč všeč, vse je preborno, preslabo, regljanje domačih žab jej ni več spodobno, vse so jej prenevedne, okus njihov se jej zdi ostuden, kajti navadila se je bila zunaj tuje piče, ki se pa domačim ne prilega in je njihovemu zdravju

naravnost škodljiva. Ker pa žaba-žabica brez nič ne more živeti, poišče si najprvo kake c. k. kotlice, kjer se voda ne posuši tako lahko, in od koder je domače žabe, ako bi se jim presitna zdela, ne morejo pregnati. Tam pa se vsede na najviši kamen in zažene svoj zabavljivi glas po okolici. A ta glas ni njen, vsaj ni bil nekdan njen, ampak slišala ga je v veliki luži, kjer rogovilijo druge žabe, po narodnosti ne, pač pa po duhu in okusu njej enake. Ta luža imenuje se „Neue freie Presse“ in naši žabi-žabici se pesmi, ki se v njej prepevajo, prav prijetno razlegajo po ušesih, zlasti kar so se pomnožile za neko novo nemško pesem, ki se „konfessionslozorca“, pa tudi „purgermajstrov zakon“ imenuje.

Naša žaba-žabica bi kaj rada priporočila to pesem domačim žabam, a tim tako petje ni po volji, ker niso jim grla ustvarjena za-nj. Žaba-žabica ima sicer veliko napuha in domišljije o sami sebi, a prav malo malo prave pameti in vednosti; dokaz temu je to, da je nekatere večere hčnim žabicam domačim regljala mnogo o „svobodi in napredku“, a prav nič ni prišlo iz njenih možganov, marveč vse je bilo le tuja pesem, katero si je prestrojila naša žaba-žabica po tujih glasovih, ali kratko rečeno, predstavila jo je le v domači jezik in s tem nekoliko zbegala mlade žabice, katerim so pa pametne matere domá že zopet vravnale narobe zasukane glavice.

Pa naša žaba-žabica s tem vspehom ni zadovoljna. Napuh, domišljija in prevzetnost ženeta jo dalje, njen krik se mora dalje razlegati, kakor le po bregovih okoli njene c. k. kotlice, kajti naša žaba-žabica vé, da danes tisti pride najprej do gotovega c. k. ali družega kruha prav po ceni, ki najglasneje kriči. Lep izgled ima na nekaterih žabah iz nasprotne luže, ki so postale kar čez noč — ne vé se prav, kako in zakaj — nadzornice učnih zavodov; to je pa prijetna in napuhnjena žgačkajoča hrana, po kateri se tudi naši žabi-žabici sline cedé. Treba je le obrniti pozornost višega nadzorstva na se in — morda se žabi-žabici podeli tudi kaka podnadzorska kotlina, v kateri se dá prav prijetno skakljati; tudi zadobi po taki kotli glas večo veljavo, naj bo že regljanje kaj ali nič vredno.

Naša žaba-žabica premišljuje noč in dan, kako bi obrnila pozornost višega nadzorstva na se, a ne pride jej nič tehtnega na misel. Tudi pri žabah namreč je ta prikazen, da če v glavi ni dosti, tudi iz nje ne more veliko priti. Žaba-žabica premišljuje. Neki žabici njene vrste je pomagalo v nadzorsko kotlico to, da je vzela žabico, ki je bila prej pri veljavni žabi kuharica, za družico; žaba-žabica se ozira krog sebe, a nikjer ni videti enake žabe, ki bi se dala vzeti za družico. V tem jej pride na misel, da je sraka nekdan se nališpala s pavovimi peresi. Vesela skoči naša žaba-žabica s kamna, kjer je premišljevala, vsede se v kotlico in jame brskati in iskati kake pesmi, katere bi se naučila in jo zapela kot svojo lastno ter po tem petju obrnila pozornost na-se. Kar išče, najde, in sicer pesem, ki se je pela v luži „N. fr. Presse“. Gre, jo prestavi v svoj jezik, premeni nekoliko imen in jej pridá še nekaj drugje pisanih škandalk ter jo pošlje v časnik žab-žabic, kjer se pojó že skoro izključljivo pesmi, katere se razlegajo ob bregovih luže „N. fr. Presse“. Žabji list sprejme to pesem, ker se tudi njegovim po „N. fr. Presse“ oblatenim žabam lepo na uho prilega, in druga žaba, ki posreduje zvezo med kotlo žab-žabic in lužo „N. fr. Presse“, brž telegrafira tej luži, da se v kotli mladih žabic ravno ista pesem konfesijslozorca s kantato „purgermajstrovega zakona“ za žabe poje, kakor v glavni luži.

Na to so se po vseh nasprotnih lužah žabe veselja prekucevale, naša žaba-žabica pa, ki je podpisala svojo

le predstavljeno pesem, se nadja, da bo zdaj kmalu v c. k. nadzorski kotlici.

Sicer pa je ta žaba-žabica čisto nenevarna, ne grize, ker nima zob, in skače le za drobtinico kviško, ki jo jej molí c. kr. roka. Želimo jej, da jo doseže v skoku, potem bo vtihnila in domača kotla bo imela ena po kruhu zijajoča usta manj.

Nešuklje, profesor žabjeslovja.

Slovansko slovstvo.

* „ГЛАС НАРОДА“, tednik za narodne stvari, poduk in zabavo, ki v Novem Sadu že izbaja četrto leto, se letos z lepimi slikami lišpa. Prvi list kaže nam v ličnem lesorezu „san (sanje) kraljevića Marka“, drugi pa obraz sv. Save.

* „Pučki Prijatelj“, podučen in zabaven časnik, ki se je iz Varaždina preselil v Zagreb, se tudi letos kinči s slikami; v prvem listu prinesel je podobo bana Mazuranića, v drugem prof. Franceljna, v tretjem pa mili obraz škofa Strosmajera in notranjstvo stolne cerkve Zagrebske.

* Dve jako zanimivi zgodovinski nemški knjigi je izdal dr. J. B. Weiss, profesor povestnice na Graškem vseučilišču. V prvi govori o povesti Carigradski in Beneški od postanka tujih držav do l. 1034, v drugi pa o Jugoslovanih, posebao o Hrvatih, Srbih in Bolgarib, ki so imeli tadaj samostalne narodne države, memo Slovencev, katerim železni ogrljaji nemške prevlasti žalibog narodnega gibanja niso dopuščali. „Primorac“, ki iz te „Weissove“ knjige je odlomek o Hrvatih posnel, toplo hvali „pravičnega poznavatelja jugoslovanskih zgodovinskih razmer“ in pravi, da kot „pošten Nемец pošteno sodi.“

* Vertec — časopis s podobami za slovensko mladost, vredovan in na svitlo dajan od Ivana Tomšiča v Ljubljani, nastopil je letos že 4. tečaj. — Dva lista letošnja ležita pred nami, ki kažeta, kako marljivo si vrednik prizadeva izbirati tvarino, šolski mladini primerno v stvari in besedi. Podučni in kratkočasni sestavki se vrstijo tako lepo, da ni čuda, da mladi čitatelji in čitateljice komaj čakajo prvega dne vsacega meseca, da pride nov listek na svitlo. V zadnjem listu se začinja tudi mladini prav lahko razumljiva razlaga nove méterske mere. Zastavice in računске naloge so pa še poseben kapitel, po katerem mladina željno sega in si svoj um bistri. Naj bi tedaj vsi slovenski stariši svojim otrokom privoščili „Vertec“ in učitelji slovenske mladine pospeševali razširjenje vse hvale vrednega lista. — Ker smo ravnokar o priljubljenih zastavicah (uganjkah) govorili, naj častitemu vredništvu tudi mi zastavimo eno uganjko: „zakaj neki piše „Vertec“: „nij, nijste, nijsmo“, ne pa „nijč“? in kje na Slovenskem se sliši turški „baš“?

Mnogovrstne novice.

* Armade velikih Evropejskih vlad ob času vojske. Nemčija ima z vojnimi rezervami vred 710.370 mož z 2083 topovi; — Rusija s Kavkazko armado in Donskimi kozaki 650.520 mož z 1538 topovi; — Francoska 533.550 mož z 2160 topovi; — Avstrija 452.450 mož z 1690 topovi; — Italija 295.900 mož z 912 topovi; — Angležka 71.800 mož z 240 topovi. — Po takem ima Nemčija najmočnejšo armado, ker sicer jako močna Rusija je zelo obširna in ker nima še železnic povesod, ne more armade svoje lahko združiti na enem mestu. Al ker so na Francoskem že leta 1872 vpeljali splošno dolžnost vojaštva in ker raz-